

İlgili Kanun / Madde
2926.S.T.BağK/2

TC.
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2008/19069

Karar No. 2009/3084

Tarihi: 10.03.2009

- BAĞ KUR'DAN BASAMAK SATIN ALMA
- BASAMAK SATIN ALANLARIN AYLIKLARININ GERİYE DOĞRU GÜNCELLEME YAPILARAK HESAPLANMASININ GEREKMESİ

ÖZETİ: Yasal düzenlemenin prim ödeme karşılığında "intibak ettirilir" hükmünü içermesine karşın; davalı Kurum, bu olanaktan yararlanarak 26.08.2003 tarihli başvuruyla basamak satın alıp 11. basamaktan 23. basamağa yükselen sigortalının yaşlılık aylığını, 1479 sayılı Yasanın geçici 11. maddesi uyarınca hesaplarırken, 01.01.2000 tarihinden önceki gelir basamağını 8. basamak olarak kabul edip, basamak satın alma işlemi 01.01.2000 tarihinden sonra gerçekleştiği için basamak intibak işlemini geçmiş döneme yansıtmamış; münhasıran basamak satın alma işleminin gerçekleştiği tarih sonrası dönem kısmi aylığının hesabında satın alınan basamak değerlerini gözeten işlem yaparak, yasal düzenlemenin gereklerine uygun intibakı gerçekleştirilmemiş; 11.12.2007 tarih, 2007/93 sayılı genelge uyarınca oluşturulan hesaplamayla da bu konudaki hak kayıpları giderilmemiştir.

Basamak yükseltme hakkından yararlanarak prim borcunu ödeyip üç yıllık sureyi de geçirdikten sonra aylık başvurusunda bulunan davacının, 1479 sayılı Yasanın geçici 11. maddesi uyarınca yaşlılık aylığının 01.01.2000 öncesi ve sonrası döneme ilişkin hesabında, satın alınan basamakların geçmişe yönelik olarak da intibak işlemi gerçekleştirilmek suretiyle

değerlendirilmesi ve aylık miktarının buna göre tespiti yönündeki mahkeme yaklaşımında yasal yöntemle aykırılık bulunmadığından, yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usûl ve yasaya uygun olan hükmün ONANMASINA

DAVA: Davacı, 4956 sayılı Yasadan yararlanarak 11. basamaktan 23. basamağa yükselip 38.326.311.284 TL prim farkı ödemesine karşın, 09.10.2006 tarihli başvurusuna dayalı olarak 24. basamaktan• emekli olduğunda 526,29 YTL üzerinden emsallerine göre düşük düzeyden aylık bağlandığını belirterek, aylığının hesabında, satın alınan basamaklardaki süreler fiilen çalışılmış gibi kabul edilerek, 24. basamağın karşılığı olan aylığın, aylık başlangıç tarihi olan 01.12.2006 tarihinden itibaren farklarıyla birlikte ödenmesi gereğinin tespiti; bu istemi kabul görmezse yapılan borçlanmanın iptaliyle borçlanma karşılığı ödenen primin ödeme tarihinden yasal faiziyle iadesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Hükmün, davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Ercan Turan tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

24/07/2003 tarihli, 4956 sayılı Yasanın geçici 2. maddesi "1479 sayılı Kanuna tabi sigortalı olanlar, buldukları basamak dahil, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı talepte bulunmak şartıyla, buldukları basamakları en fazla on iki basamak yükseltebilirler. Basamak yükseltme primi, sigortalının talep tarihinde bulunduğu basamaktan, yükselerek intibak etmek istediği basamağa kadar her basamak için öngörülen bekleme süresindeki prim tutarına basamak yükseltme farklarının ilave edilmesi suretiyle hesaplanır. Bu tutarın, ilk taksitin talep tarihini takip eden ay içerisinde ödenmesi şartıyla ilk taksitin ödendiği ayı takip eden üçer aylık dönemler halinde üç eşit taksitte ödenmesi zorunludur. Basamak yükseltme tutarının tamamen veya kısmen ödenmesi halinde, sigortalı son ödemenin yapıldığı tarihi takip eden aybaşı itibarıyla bu ödemenin tam olarak karşıladığı basamağa intibak ettirilir. Basamak yükseltme primleri, primi ödenmiş süreler olarak değerlendirilmez.

Basamak yükseltme hakkında yararlanan sigortalılara, basamak intibaklarının yapıldığı tarihten itibaren üç yıl sonra, bu Kanunda öngörülen diğer şartları taşımak ve talepte bulunmak kaydıyla yaşlılık aylığı bağlanır,

Basamak yükseltme talebinde bulunan sigortalının, basamak yükseltme priminin bir kısmını veya tamamını suresi içinde ödemediği halde, hak sahipleri basamak yükseltme primlerini, bu Kanunda öngörülen ödeme süresinin dolduğu ' tarihten itibaren üç ay içinde ödeyebilirler. Bu tutarın tamamen veya kısmen ödenmesi halinde, birinci fıkra hükümleri uygulanır.

Malullük veya ölüm aylığı bağlanmasında basamak yükseltme primlerinin ödenmesi şartıyla ikinci fıkrada öngörülen üç yıllık bekleme süresi aranmaz." Düzenlemesini içermekte olup; basamak yükseltme primlerinin hesaplanma yöntemi ise, 07.08.2003 tarihli, 2003/6 sayılı Kurum genelgesindeki, "Basamak yükseltme primleri, sigortalının bulunduğu basamaktan, yükselerek, intibak etmek istediği basamağa kadar her basamak için öngörülen bekleme süresindeki prim tutarlarına, basamak yükseltme farklarının ilave edilmesi suretiyle hesaplanır. Bu tutara, ayrıca sigortalının basamak yükseltme talebinde bulunduğu tarihteki basamağını bir üst basamağa yükseltmek için talepte bulunulan ay dahil, gerekli olan bekleme süresini tamamlayacak olan ayların primleri ile basamak yükseltme farkı da ilave edilecektir. Basamak yükseltme primlerinin hesabında sigortalının talepte bulunduğu tarihte yürürlükte olan gelir tablosuna göre hesaplanan prim oran ve tutarları esas alınacaktır. Hesaplamalara sağlık sigortası primleri dahil edilmeyecektir." Düzenlemesiyle ortaya konulmuştur.

Nimet-külfet dengesi, sosyal güvenlik hukukunun temel ilkelerinden biri olup; anılan ilke, gelecekte elde edeceği sosyal sigorta yardımlarına karşılık olarak daha fazla prim ödeme külfeti altına giren sigortalıların, fazladan katlanılan külfet karşılığında daha fazla yardıma hak kazanması gereğini doğurmaktadır. Başka bir ifadeyle sosyal güvenlik kuruluşlarınca sigortalılardan alınacak primlerle ileride yapılacak yardımlar arasında mutlak bir bağlantı, paralellik sağlanmalıdır.

Basamak yükseltme olanağı sağlayan yasa ile konuya ilişkin uygulamayı biçimlendiren diğer düzenlemeler, primlerinin Sosyal Güvenlik Kuruluşu tarafından sigortalılık süreci içerisinde tahsil edilip nemalandırılması ve aktüeryal dengeyi bozmayacak biçimde sigorta yardımlarına yansıtılması gerekleri gözetilerek oluşturulmuş; prim borcunun, basamakta bekleme süresini tamamlayacak olan ayların primleri ile basamak yükseltme farkı da gözetilerek, sigortalının talepte bulunduğu tarihte yürürlükte olan gelir tablosuna göre hesaplanması ve basamak intibaklarının yapıldığı tarihten itibaren üç yıl sonra yaşlılık aylığı yönünden değerlendirilebilmesi olanağı öngörülmüştür.

Ayrıca, basamak satın alma yoluyla yükselme olanağı getiren düzenlemenin gerekçesinde de, primlerin ve emeklilik aylıklarının hesaplanmasında esas alınan basamak sayısının 1479 sayılı Yasada sonradan yapılan düzenleme ile 24 olarak benimsenmesi nedeniyle, "bu düzenleme sonucu emeklilik programlarını on iki basamaklı sisteme göre ayarlayan sigortalıların mağduriyetinin önlenmesinin," amaçlandığı belirtilmiştir.

Sıralanan maddi ve hukuki olgulara ve konuya ilişkin yasal düzenlemenin prim ödeme karşılığında "intibak ettirilir" hükmünü içermesine karşın; davalı Kurum, bu olanaktan yararlanarak 26.08.2003 tarihli başvuruya basamak satın alıp 11. basamaktan 23. basamağa yükselen sigortalının yaşlılık aylığını, 1479 sayılı Yasanın geçici 11. maddesi uyarınca hesaplarken, 01.01.2000 tarihinden önceki gelir basamağını 8. basamak olarak kabul edip, basamak satın alma işlemi 01.01.2000

tarihinden sonra gerçekleştiği için basamak intibak işlemine geçmiş döneme yansitmamiş; münhasıran basamak satın alma işleminin gerçekleştiği tarih sonrası dönem kısmi aylığının hesabında satın alınan basamak değerlerini gözeten işlem yaparak, yasal düzenlemenin gereklerine uygun intibakı gerçekleştirmemiş; 11.12.2007 tarih, 2007/93 sayılı genelge uyarınca oluşturulan hesaplamayla da bu konudaki hak kayıpları giderilmemiştir.

Basamak yükseltme hakkında yararlanarak prim borcunu ödeyip üç yıllık sureyi de geçirdikten sonra aylık başvurusunda bulunan davacının, 1479 sayılı Yasanın geçici 11. maddesi uyarınca yaşlılık aylığının 01.01.2000 öncesi ve sonrası döneme ilişkin hesabında, satın alınan basamakların geçmişe yönelik olarak da intibak işlemi gerçekleştirilmek suretiyle değerlendirilmesi ve aylık miktarının buna göre tespiti yönündeki mahkeme yaklaşımında yasal yönteme aykırılık bulunmadığından, yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usûl ve yasaya uygun olan hükmün ONANMASINA, 10.03.2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.